

ศูนย์เรียนรู้ชุมชน ...ที่นี้ปลอดภัย

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

»»» ศูนย์วิจัยรัฐชุมชน ...ที่นี้ปลอดภัย

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บทนำ

ปัจจุบันคนไทยผลิตขยะออกมาไม่น้อยกว่าวันละ **73,560 ตัน** หรือผลิตขยะทั้งปี **26.85 ล้านตัน** ซึ่งจะถูกส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องเพียง **8.34 ล้านตัน** ส่วนที่เหลือนำไปกำจัดไม่ถูกต้อง **7.15 ล้านตัน** และมีตกค้างในพื้นที่และกำจัดไม่ถูกต้องอีก **6.22 ล้านตัน** มีขยะที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ จำนวน **4.94 ล้านตัน** หรือคิดเป็นร้อยละ **18.40** เท่านั้นเอง

รัฐบาลได้สั่งการให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย โดยกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการประสานและดำเนินการขับเคลื่อน Road Map การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมคือ **กิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติ** **สู่การจัดการที่ยั่งยืน**

ปี 2559 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำโครงการประกวดชุมชนปลอดขยะ zero waste โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการขยะที่ต้นทางเปลี่ยนมุมมองของ **ขยะ เป็นสิ่งของที่มีคุณค่า** โดยใช้หลักการ 3Rs คือ ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยและเพิ่มประสิทธิภาพการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

เพื่อเป็นการขยายผลและสร้างคามยั่งยืนในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้สนับสนุนการจัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลอดขยะเพื่อเป็นศูนย์การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในชุมชน รวมทั้งเป็นแหล่งขยายองค์ความรู้และศึกษาดูงาน ให้แก่พื้นที่ใกล้เคียง หรือภูมิภาคอื่นๆ ที่มีความสนใจการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบครบวงจรได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ตนเองต่อไป

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

บทนำ	5
• ศูนย์การเรียนรู้...คืออะไร	6
• ปลอดขยะ ...(Zero Waste)	8
• นโยบายที่เกี่ยวข้อง	10
การคัดแยกขยะ	13
• มูลฝอยย่อยสลาย	15
• มูลฝอยรีไซเคิล	16
• มูลฝอยอันตราย	17
• มูลฝอยทั่วไป	18
กิจกรรม 3Rs	19
• ลดขยะ Reduce	20
• นำมาใช้ซ้ำ Reuse	22
• นำกลับมาใช้ใหม่ Recycle	23
ศูนย์เรียนรู้...ที่นี้ปลอดขยะ	25
ชุมชนปลอดขยะ	
• บ้านโป่งศรีนคร จังหวัดเชียงราย	26
• บ้านหนองโจด จังหวัดนครราชสีมา	49
• บ้านหัวถนน จังหวัดขอนแก่น	77
บทสรุป	101
คณะผู้จัดทำ	104

บทนำ

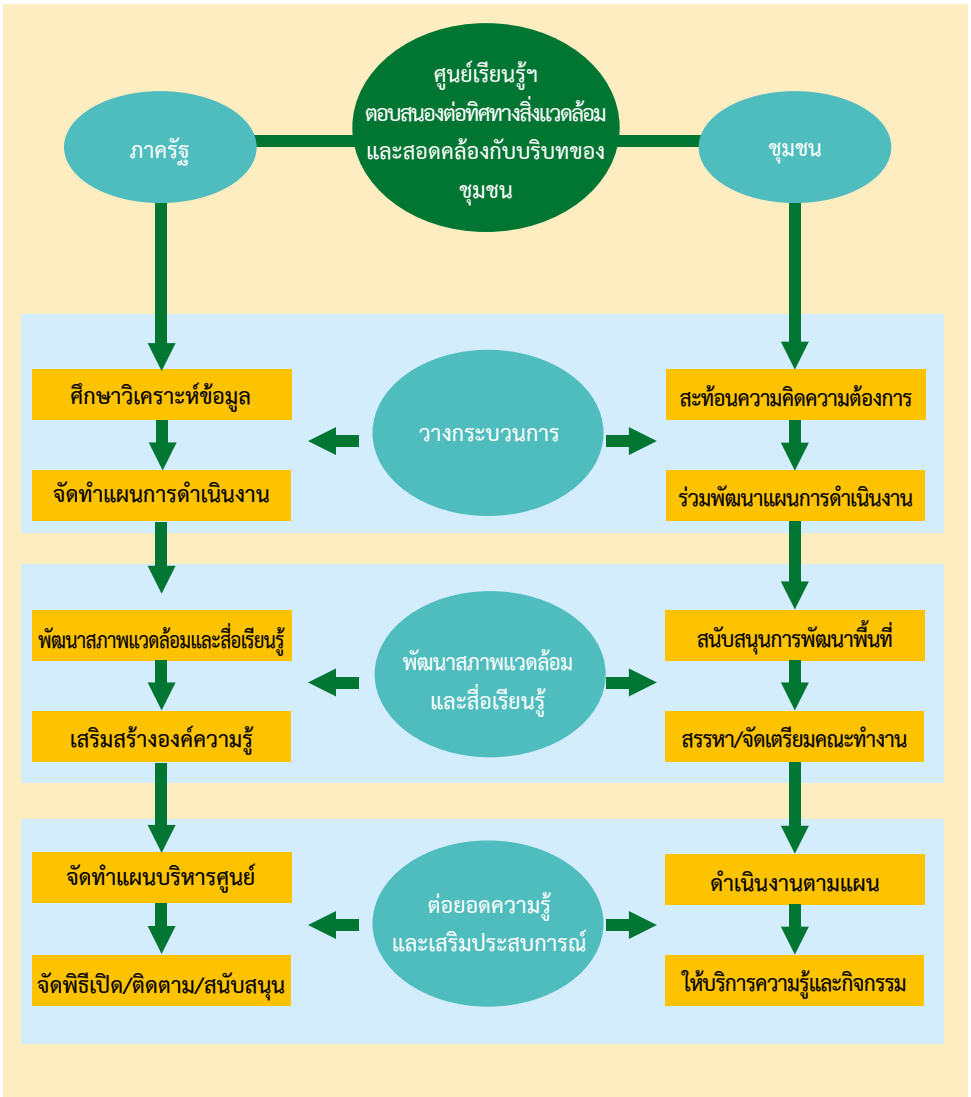

ศูนย์เรียนรู้...คืออะไร

ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) เป็นพื้นที่รวบรวมข้อมูลข่าวสาร ความรู้ของชุมชนเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชน เสริมสร้างโอกาส ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนด้านต่างๆ

แนวคิดขยะเหลือศูนย์ (ปลอดขยะ :Zero Waste)

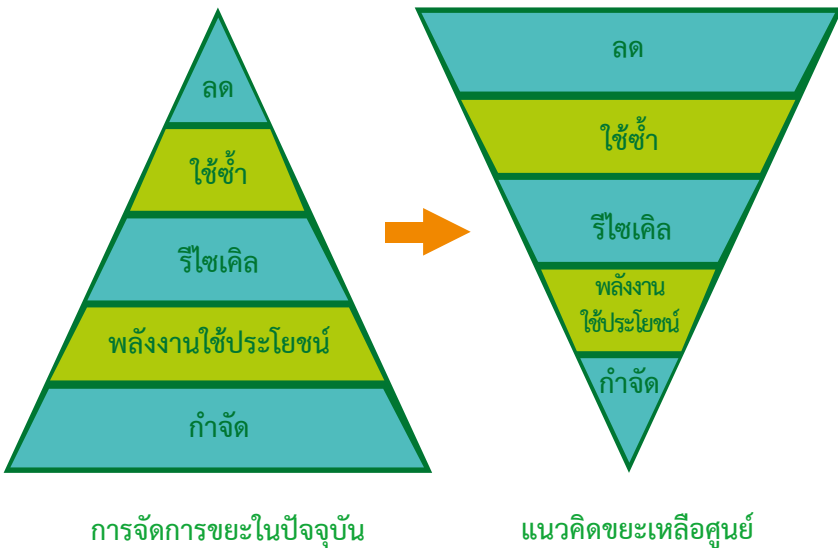
ขยะเหลือศูนย์ เป็นแนวคิดในการส่งเสริมการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ เพื่อให้ทรัพยากรถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และลดขยะให้เหลือน้อยที่สุด โดยใช้หลักการ 3Rs (Reduce-Reuse-Recycle) รวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

ลด การเกิดขยะตั้งแต่ต้นทาง ทำให้ปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัดให้ลดลงเหลือน้อยที่สุดจนเป็น
ศูนย์

หัวใจสำคัญของแนวคิดขยะเหลือศูนย์ คือ **การจัดการขยะที่ต้นทาง** คือเน้นการลดขยะ การใช้ซ้ำ การคัดแยกเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ก่อนนำไปกำจัด ซึ่งแตกต่างจากการจัดการขยะในปัจจุบัน ที่เน้นการกำจัด หรือ จัดการขยะที่ปลายทาง มากกว่าการแก้ไขที่ต้นทาง

นโยบายที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำแผนที่นำทาง (Road Map) การจัดการมูลฝอยและของเสียอันตราย เพื่อให้เกิดการดำเนินงาน ในทิศทางเดียวกันและสนับสนุนเสริมการดำเนินงานซึ่งกันและกัน โดย Road Map ดังกล่าว ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 ประกอบด้วย 4 กิจกรรม คือ

- 1) เร่งการจัดการขยะมูลฝอยสะสมในสถานที่กำจัดขยะพื้นที่วิกฤติ
- 2) ให้มีรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อจัดการกับขยะที่เข้ามาใหม่ โดยเน้น การคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางและแปรรูปพลังงานจากขยะ
- 3) จัดระเบียบมาตรการบริหารจัดการจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย อันตราย
- 4) การสร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน

เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการฯ การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้บูรณาการแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดทั้ง 77 จังหวัด (รวมกรุงเทพมหานคร) และจัดทำเป็น**แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564)** ซึ่งเป็นกรอบและทิศทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ โดยกำหนดเป้าหมาย ดังนี้

เป้าหมาย :

1. ชยะมูลฝอยชุมชนมีการจัดการถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ภายในปี 2564
2. มีการจัดการชยะมูลฝอยตกค้าง 100% ภายในปี 2562
3. ของเสียอันตรายชุมชนกำจัดอย่างถูกต้อง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30 ภายในปี 2564
4. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการถูกต้องตามหลักวิชาการ 100% ภายในปี 2563
5. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการที่ถูกต้อง 100% ภายในปี 2563
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการคัดแยกที่ต้นทาง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50% ภายในปี 2564

การคัดแยกขยะ

การคัดแยกขยะให้มีประสิทธิภาพ

ควรเริ่มจากต้นทางที่บ้านท่านก่อน

หากเราช่วยกันคัดแยกขยะในครัวเรือนได้ตามขยะ 4 ประเภทจะช่วยให้เรานำขยะแต่ละประเภทกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ง่ายขึ้นหรือนำไปกำจัดอย่างถูกวิธีได้เหมาะสมมากขึ้น ดังนี้

1 มูลฝอยย่อยสลาย

เป็นสิ่งที่ย่อยสลายได้ง่าย

เช่น เศษอาหาร

ผัก ผลไม้ หล้า ใบไม้ กิ่งไม้

ซากพืช ซากสัตว์ เป็นต้น

2 มวลพอยรีไซเคิล

เป็นสิ่งที่ยังมีประโยชน์ สามารถนำไปแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ กलोंเครื่องดื่มแบบ UHT กระจ่าง อะลูมิเนียม แผ่นซีดี เป็นต้น

3

มูลฝอยอันตราย

เป็นสิ่งที่มียอดค์ประกอบหรือ
ปนเปื้อนสารอันตราย
วัตถุมีพิษ วัตถุกัดกร่อน
วัตถุติดเชื้อ และวัตถุไวไฟ
เช่น ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่
หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์
ขวดน้ำยาล้างห้องน้ำ
กระป๋องสเปรย์ เป็นต้น

4

มูลฝอยทั่วไป

เป็นสิ่งอื่นๆ นอกเหนือจากมูลฝอย
ข้างต้น อาจนำมาใช้ใหม่ได้ แต่
ย่อยสลายยาก ไม่คุ้มค่าในการ
แปรรูปกลับมาใช้ใหม่ เช่น
เศษผ้า เศษหนัง ซองบะหมี่
กิ่งลำเจียรูป พลาสติก ห่อขนม โฟม
 เป็นต้น

กิจกรรม 3Rs

กิจกรรม 3Rs

ลดการเกิดขยะตั้งแต่ต้นทาง ทำให้ปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัดให้ลดลงเหลือน้อยที่สุด โดยใช้หลักการ 3Rs (Reduce-Reuse-Recycle)

1. Reduce (ลดการใช้)

ปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงสิ่งของหรือบรรจุภัณฑ์ที่จะสร้างปัญหาขยะ (Refuse)

- ปฏิเสธการใช้บรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือย รวมทั้งขยะที่เป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เช่น กล่องโฟม ถุงพลาสติก หรือขยะมีพิษอื่นๆ
- หลีกเลี่ยงการเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้บรรจุภัณฑ์ห่อหุ้มหลายชั้น
- หลีกเลี่ยงการเลือกซื้อสินค้าชนิดใช้ครั้งเดียว หรือผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานต่ำ

- ไม่สนับสนุนร้านค้าที่กักเก็บและจำหน่ายสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือย และไม่มีระบบเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว
- กรณีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประจำบ้านที่ใช้เป็นประจำ เช่น สบู่ ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน ให้เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดบรรจุภัณฑ์ใหญ่กว่า เนื่องจากใช้บรรจุภัณฑ์น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยน้ำหนักของผลิตภัณฑ์
- ลดหรืองดการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย โดยเลือกใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับความต้องการ

เลือกใช้สินค้าที่สามารถส่งคืนบรรจุภัณฑ์สู่ผู้ผลิตได้ (Return)

- เลือกซื้อสินค้าหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีระบบมัดจำ - คืนเงิน เช่น ขวดเครื่องดื่มประเภทต่าง ๆ
- เลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับไปรีไซเคิลได้ หรือมีส่วนประกอบของวัสดุรีไซเคิล เช่น ถุงช้อปปิ้ง ไปสการ์ด
- เลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิตเรียกคืนซากบรรจุภัณฑ์หลังจากการบริโภคของประชาชน

2.Reuse (ใช้ซ้ำ, ใช้แล้วใช้อีก)

ใช้ซ้ำ เป็นหนึ่งในแนวทางการใช้ประโยชน์

จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่า การใช้ซ้ำเป็นการที่เรานำสิ่งต่างๆ ที่ใช้งานไปแล้ว และยังสามารถใช้งานได้ กลับมาใช้ใหม่ เป็นการลดการใช้ทรัพยากรใหม่ รวมทั้งเป็นการลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย ตัวอย่างของการใช้ซ้ำ ก็เช่น

- เลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมาให้ใช้ได้มากกว่า 1 ครั้ง เช่น แบตเตอรี่ประจุไฟฟ้าใหม่ได้
- ซ่อมแซมเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ (Repair) ให้สามารถใช้งานได้ประโยชน์ต่อไปได้อีก
- บำรุงรักษาเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่างๆ ให้สามารถใช้งานได้คงทนและยาวนานขึ้น

- นำบรรจุภัณฑ์และวัสดุเหลือใช้อื่นๆ กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น การใช้ซ้ำถุงพลาสติก ถุงผ้า ถุงกระดาษ และกล่องกระดาษ การใช้ซ้ำขวดน้ำดื่ม นม และกล่องใส่ขนม
- ยืม เช่า หรือใช้สิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้บ่อยครั้งร่วมกัน เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร
- บริจาคหรือขายสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เช่น หนังสือ เสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์ และเครื่องมือใช้สอยอื่นๆ
- นำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำยางรถยนต์มาทำเก้าอี้ การนำขวดพลาสติกมาดัดแปลงเป็นที่ใส่ของ แจกัน การนำเศษผ้ามาทำเป้ลมนอน เป็นต้น
- ใช้ซ้ำวัสดุสำนักงาน เช่น การใช้กระดาษทั้งสองหน้า เป็นต้น

3. รีไซเคิล (Recycle)

รีไซเคิลเป็นการนำวัสดุต่างๆ อย่างเช่น กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม ฯลฯ มาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่างๆ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งนอกจากจะเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยแล้ว ยังเป็นการลดการใช้พลังงาน และลดมลพิษที่เกิดกับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ซึ่งเราสามารถทำได้โดย

- คัดแยกขยะรีไซเคิลแต่ละประเภท ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/อโลหะ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปรีไซเคิล
- นำไปขาย/บริจาค/นำเข้าธนาคารขยะ/กิจกรรมขยะแลกไข่ เพื่อเข้าสู่วงจรของการนำกลับปรีไซเคิล

ศูนย์การเรียนรู้

ศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านปลอดภัย Zero Waste
บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด
จังหวัดเชียงราย

รางวัลชนะเลิศระดับประเทศหมู่บ้านปลอดขยะ Zero Waste บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 เทศบาลตำบลโรงช้าง จังหวัดเชียงราย

กำนันมานพ ชัยบัวคำ “มีความต้องการอยากต่อสู้กับชุมชนอื่นที่เขา
มีแหล่งท่องเที่ยว เพราะคนในจังหวัดเชียงรายบางส่วน ไม่รู้จักอำเภอป่าแดด
รู้สึกแร้นแค้น แกร่นแค้น อยากให้คนอื่นได้รู้จักชุมชนและได้แวะมาเยี่ยมเยียน
สักเล็กน้อยก็ยังดี และมีความโชคดีของชุมชนนี้คือชาวบ้านเชื่อผู้นำ และมีทีม
บริหารที่เก่ง จึงได้ทำการพูดคุยกับชาวบ้านว่า **เราไม่มีถ้ำ น้ำตก ร่องแพ ร่องแก่ง
เราจะขายได้อย่างเดียวจากการดูข่าวคือ “ขยะ”** จึงเป็นที่มาของการริเริ่ม
โครงการต่างๆ” จนได้รับถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรางวัล
ชนะเลิศระดับประเทศ ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) กรมส่งเสริมคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม ประจำปี 2558

สัญญาประชาคม (บวร) หมู่บ้านปลอดภัย Zero Waste บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

บ้าน

- ลดเสียงเหล้าในงานศพ
- ใช้ใบตองห่อข้าวเหนียวแทนถุงพลาสติกทุกงาน
- งดจูดรูปในงานศพ
- ไม่ใช้ปราสาทใส่ศพ
- ปลุกผักสวนครัว ให้ใช้น้ำประปาฟรีตลอดปี
- ทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ
- เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ โดยไม่ใช้อาหารสำเร็จรูป

วัด

- รณรงค์ใช้พัดลมเป็นสังฆทาน
- ใช้กรวยดอกไม้รูปเทียนทำจากใบตองแทนการใช้กระดาษ
- ใช้ขันโตใส่อาหารในการบิณฑบาต

โรงเรียน

- ใช้น้ำหมักชีวภาพทำความสะอาดห้องน้ำ

ขั้นตอนการจัดการขยะหมู่บ้านปลอดขยะ Zero Waste บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

การจัดการขยะอินทรีย์ หมู่บ้านปลอดขยะ Zero Waste บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

- ขยะอินทรีย์ ชุมชนบ้านโป่งศรีนคร มีการคัดแยก เพื่อนำมาปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ เพื่อใช้สำหรับการปลูกผักกินเองในครัวเรือน
- มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และ อบจ.เชียงราย คัดเลือกให้เป็นชุมชนต้นแบบในการใช้เสวียนทำปุ๋ยหมักจากเศษใบไม้ล้อมรอบโคนต้นไม้

กลุ่มปุ๋ยหมัก หมู่บ้านปลอดภัย Zero Waste

บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

บ้านโป่งศรีนครมีการรณรงค์ทำปุ๋ยแบบง่ายๆ และไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องอัดเม็ดปุ๋ย โดยทุกครัวเรือนต้องมีคอกปุ๋ยหมัก เพื่อนำไปใช้สำหรับพืชผักสวนครัวที่ปลูกกันเอง ทำให้ลดค่าใช้จ่าย และเป็นการจัดการขยะเป็นอย่างดี ส่วนทางหมู่บ้านก็จะมีการทำปุ๋ยหมักกองกลางไว้ทำร่วมกันแล้วแบ่งกันใช้

วิธีการทำปุ๋ยหมัก

1. สร้างคอกปุ๋ย ขนาด 3.5 x 6 เมตร โดยใช้บล็อกก่อ 3 ด้าน สูง 1 เมตร
2. เตรียมฟาง เศษหญ้า วัชพืช หนา 30 เซนติเมตรใส่ในคอก
3. ใช้ พ.ด.2 จำนวน 10 ซอง มูลสัตว์ 50 กระสอบรดน้ำ ทำเป็นชั้นๆ จำนวน 5 ชั้น
4. นำท่อพีวีซี ขนาด 2 นิ้ว โดยเจาะรูระยะห่าง 10 เซนติเมตร ทำเป็นท่อระบาย 3 ด้าน
5. คลุมผ้ามิดชิด ใช้เวลาประมาณ 6 เดือน แล้วจึงนำไปใช้ได้

กิจกรรมเลี้ยงปลาเลี้ยงกบโดยไม่ใช้อาหารสำเร็จรูป

หมู่บ้านปลอดขยะ Zero Waste

บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

การผลิตอาหารปลาและกบแบบชีวภาพ

สำหรับอาหารเลี้ยงปลา - กบ เพื่อพึ่งตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จึงควรผลิตอาหารปลา - กบได้เอง ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการเลี้ยงได้เป็นอย่างดี อาหารปลา - กบสามารถทำได้ง่ายโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นนำมาหมักเป็นรูปแบบอาหารปลา - กบชีวภาพ ทำให้สุขภาพของปลา - กบ ดี ได้รับสารอาหารที่เป็นประโยชน์ที่สำคัญลดต้นทุนกว่าการซื้ออาหารปลา - กบสำเร็จรูปมาก

ส่วนประกอบ

1. หน่อกล้วย (ออกใบไม่เกิน 3 ใบ)
2. รำกลบละเอียด 2 กิโลกรัม
3. ปลาป่น หรือ หอยเชอร์รี่บด 1 กิโลกรัม
4. ผลไม้สุกสีเหลือง เช่น ฝรั่งทอง กล้วยน้ำหว่า มะละกอ ฯลฯ
5. น้ำหมักชีวภาพ 2 ซ้อนโต๊ะ

ขั้นตอนการทำ

นำวัตถุดิบทั้งหมดมาคลุกเคล้าให้เข้ากัน และนำมาหมักในถัง ประมาณ 15 วัน

กิจกรรมการปลูกผักสวนครัวปลอดภัย

หมู่บ้านปลอดภัย Zero Waste

บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

ช่วงหน้าแล้งในเดือน กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม ของทุกปี ทุกครัวเรือนสามารถเอาใบเสริ์จค่าน้ำประขามาแลกเป็นเงินจากกองทุนหมู่บ้านหน่วยละ 1 บาท เพื่อสนับสนุนการปลูกผัก เพราะหน้าแล้งชาวบ้านจำเป็นต้องใช้น้ำประปาสำหรับการรดน้ำผัก นอกจากนี้ ในมติของการประชุมหมู่บ้าน ว่าถ้าบ้านไหนไม่ปลูกผักสวนครัว บ้านนั้นห้ามเด็ดผักของเพื่อนบ้านกินเด็ดขาด ส่วนบ้านไหนที่ปลูกผัก ก็สามารถเด็ดผักกินกันระหว่างเพื่อนบ้านได้

ชุมชนมีการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ดูแลภูมิทัศน์หน้าบ้านของตนเองและบริเวณถนนหนทางใกล้เคียงให้มีความสะอาด เรียบร้อย สวยงาม ปลูกพันธุ์ไม้ นานาชนิด และเน้นที่ การปลูกผักสวนครัวที่นอกจากใช้ตกแต่งหน้าบ้านได้แล้ว ยังเป็นประโยชน์กับสุขภาพเพราะไม่มีสารเคมี ช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือน

การจัดการขยะอันตราย หมู่บ้านปลอดขยะ Zero Waste บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

ชุมชนบ้านโป่งศรีนคร มีการคัดแยกขยะอันตรายจากครัวเรือน

- เพื่อนำไปรวบรวมไว้ที่จุดบริการที่เก็บขยะอันตรายของหมู่บ้าน
- ทุกครัวเรือนนำขยะอันตรายมาทิ้ง ณ ที่เก็บขยะอันตราย
- ทุก 3-6 เดือน ขนส่งให้โรงพยาบาลป่าแดดเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี

การจัดการขยะทั่วไป หมู่บ้านปลอดขยะ Zero Waste บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

ชุมชนบ้านโป่งศรีนครมีการคัดแยกขยะทั่วไป เช่นถุงพลาสติก กล่องนม นำมารวบรวมและขาย กิโลกรัมละ 2 บาท ให้กับบริษัท กรีนไลน์ เอนเนอจี (ประเทศไทย) จำกัด ส่วนที่เหลือนำไปใส่ถุงดำส่งให้เทศบาลตำบลโรงช้างนำไปกำจัดอย่างถูกวิธีต่อไป

การจัดการขยะรีไซเคิล หมู่บ้านปลอดภัย Zero Waste บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

ชุมชนบ้านโป่งศรีนคร มีการคัดแยกขยะและขายขยะ โดยแยกประเภท พลาสติก โลหะ แก้ว และเศษกระดาษ ทุกวันที่ 15 ของเดือน จะนำมาขายให้แก่ คณะกรรมการเพราะรับซื้อราคาแพงกว่าพ่อค้ารายอื่น ๆ โดยกรรมการจะขับรถ ท้าหมู่บ้านรับซื้อเอง และนำไปขายต่อ สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนโดยได้รับเงิน สนับสนุนจากเทศบาลตำบลโรงช้าง และทำให้มีทุนหมุนเวียนภายในชุมชน ชุมชน เกิดความรักบ้านเกิด และมีความสามัคคีกันภายในชุมชน และเกิดความยั่งยืนให้ แก่ชุมชน

ในครัวเรือนมีการคัดแยกขยะ รีไซเคิลอย่างเป็นระบบ เช่น ใช้กระสอบปุ๋ย แข่งสานด้วยไม้ไผ่ และมีจุดบันทึกสถิติข้อมูลขยะประจำหมู่บ้าน

การมีส่วนร่วมของเยาวชนและผู้สูงอายุ

หมู่บ้านปลอดขยะ Zero Waste

บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

การมีส่วนร่วมของเยาวชนกลุ่มเยาวชนดาวพิเศษบ้านโป่งศรีนคร ร่วมตรวจประเมินครัวเรือนแทนแกนนำชุมชน และมีการมอบธงสัญลักษณ์ให้กับครัวเรือน “บ้านสะอาด” เพื่อติดประดับหน้าบ้าน

กลุ่มผู้สูงอายุนำขยะรีไซเคิลมาบริจาคให้หมู่บ้าน ทุกวันที่รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชนนำขยะรีไซเคิลมาทำเป็นของที่ระลึก เพื่อจำหน่ายให้กับผู้มาศึกษาดูงาน

การจัดการขยะในวัด หมู่บ้านปลอดภัย Zero Waste บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

การจัดการขยะภายในวัด ชาวบ้านช่วยกันและให้ความร่วมมือในการ ใช้
กรวยดอกไม้รูปเทียนที่ทำจากใบตองแทนการใช้กระดาษ ใช้ปิ่นโตใส่อาหารในการ
บิณฑบาต เพื่อลดปริมาณขยะจากถุงพลาสติก และกระดาษต่างๆ

การจัดการขยะจากงานศพ หมู่บ้านปลอดขยะ Zero Waste บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

ใช้ใบตองกล้วยห่อข้าวเหนียวแทนถุงพลาสติก งดเลี้ยงเหล้าในงานศพ ไม้ใช้
ปราสาทใส่ศพ งดจุดธูปในงานศพ ใช้พัดลมเป็นพวงหรีดในงานศพ ใช้พัดลมเป็น
สังฆทาน ใช้ถุงผ้าใส่ข้าวสารร่วมบริจาคงานศพ บริการกรงคัดแยกขยะใช้คัดแยก
ขยะในงานศพ

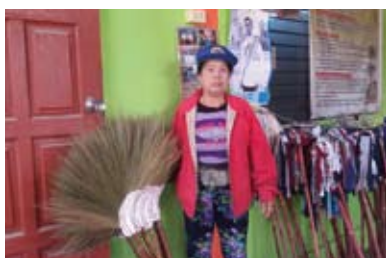
การจัดตั้งกลุ่มอาชีพจักสานไม้ไผ่ หมู่บ้านปลอดภัย Zero Waste บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

ชุมชนบ้านโป่งศรีนครมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพจักสานไม้ไผ่ และมีการนำเศษวัสดุเหลือใช้ เช่น พลาสติกห่อขนม (ซีโป้) มาใส่ในไซดักปลาดักกุ้ง เป็นการลดรายจ่าย สร้างรายได้ให้กับชุมชนได้รับการเรียนรู้ และการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ - มีการถ่ายทอดสู่ลูกหลาน เพื่ออนุรักษ์งานช่างฝีมือพื้นบ้าน (ช่างจักสาน) เพื่อประโยชน์ใช้สอยในการดำรงชีวิตต่อยอดภูมิปัญญาพื้นบ้านสู่ลูกหลาน

กลุ่มอาชีพไม้กวาดดอกหญ้า จากวัสดุเหลือใช้ บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

กลุ่มไม้กวาดดอกหญ้า จัดตั้งเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน พึ่งพาตนเองได้ ส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชุมชน ซึ่งมีลักษณะเด่น คือ ใช้กระป๋องพลาสติกที่ใช้แล้ว เช่น กระป๋องแป้ง กระป๋องน้ำมัน เครื่อง ฯลฯ นำมาแปรรูปเป็นพื้กักดอกหญ้าขึ้นรูปไม้กวาด

กลุ่มอาชีพจากเศษผ้า หมู่บ้านปลอดภัย Zero Waste บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอบาแค จังหวัดเชียงราย

ไม้ถูพื้นจากเศษผ้า เป็นการนำ เศษผ้ามามัดติดกับด้ามไม้ไผ่ เป็น
ภูมิปัญญาการประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ไม้ถูพื้น การทำผ้าเช็ดมือ และเบาะ
รองนั่งนอกจากเป็นการประหยัดเพราะสามารถทำเครื่องใช้ขึ้นมาเองแล้ว
ยังสามารถช่วยเพิ่มรายได้ให้กับชาวบ้านในการรวมกลุ่มสร้างอาชีพ

ฐานการเรียนรู้สิ่งประดิษฐ์รีไซเคิล หมู่บ้านปลอดขยะ Zero Waste บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

การนำเศษวัสดุเหลือใช้เข้ามา เช่น ซองน้ำยาปรับผ้านุ่ม เศษผ้า ถุงพลาสติก นำมาทำสิ่งประดิษฐ์รีไซเคิล สร้างรายได้ให้กับชุมชนในการนำมาจำหน่ายให้กับผู้ที่มาศึกษาดูงานการจัดการขยะบ้านโป่งศรีนคร

สร้างรายได้จากเศษวัสดุเหลือใช้ หมู่บ้านปลอดภัย Zero Waste บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

แนวคิด นวัตกรรมกระป๋อง

กระป๋องกาแฟหกนำมาซึ่งขาย ก็ไม่กีดังค์ จึงมีแนวคิดนำมาทำชุดเฟอร์นิเจอร์รับแขก (โต๊ะ เก้าอี้) เพื่อเพิ่มมูลค่าและประโยชน์ใช้สอย

วัสดุอุปกรณ์

1. กระป๋องกาแฟ
2. กาวร้อน
3. กาวซิลิโคน
4. ท่อพีวีซี (เก้าอี้)
5. เบาะรองนั่ง

ขั้นตอนการทำเก้าอี้

1. นำกระป๋องกาแฟ มาจัดวางเรียงกันแล้วใส่กาวร้อน
2. ตั้งเป็นทรงสี่เหลี่ยม หรือทรงกลม ประมาณ 4-5 ชั้น
3. ใส่กาวซิลิโคนภายในขอบด้านในของกระป๋อง
4. นำท่อพีวีซี ตัดใส่ด้านในเพื่อเป็นแนวยึด
5. นำเบาะรองนั่งมาวางแล้วใส่กาวหรือขันน็อต

กลุ่มโฮมสเตย์ หมู่บ้านปลอดภัย Zero Waste

บ้านโป่งศรีนคร หมู่ที่ 11 ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

กลุ่มโฮมสเตย์โป่งศรีนคร ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2555 ได้รับการคัดเลือกจากหลายหน่วยงาน เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จังหวัดเชียงราย จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ และได้รับการรับรองมาตรฐานโฮม สเตย์ไทย จากกรมการท่องเที่ยว ปี 2557 เพื่อเป็นสถานที่พักสำหรับผู้เข้าอบรม ประชุม สัมมนาจากหน่วยงานต่างๆ และรองรับนักท่องเที่ยวในการเข้ามาเรียนรู้ สัมผัสวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในชนบททำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นมีการกระจายรายได้ให้แก่คนในชุมชน และทำให้หมู่บ้านมีเงินทุนเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (zero waste)

ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง

จังหวัดนครราชสีมา

รางวัลชุมชนปลอดภัย zero waste ระดับประเทศ ปี 2558 ชุมชนหนองโจด จังหวัดนครราชสีมา

วิถีพอเพียง ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ด้วยขยะ ก่อนเริ่มดำเนินโครงการมีขยะเกิดขึ้นประมาณ 1.80 กก./คน/วัน และลดลงเหลือเพียง 0.05 กก./คน/วัน ชุมชนหนองโจดใช้แนวคิด Zero Waste ลดขยะตั้งแต่ครัวเรือนทำให้ขยะที่เหลือทิ้งไปกำจัดน้อยมาก จึงได้รับรางวัลถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ชนะเลิศ ชุมชนขนาดกลาง ชุมชนปลอดภัย zero waste ปี 2558

วิสัยทัศน์ ชุมชนปลอดขยะ zero waste

ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

วิสัยทัศน์

ชุมชนเข้มแข็ง รวมแรงรวมคิด เศรษฐกิจพอเพียง
หลีกเลี่ยงอบายมุข สร้างสุขในชุมชน ทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี

คำขวัญ

ต้นใจใหญ่ ตะไคร้หอม เพียบพร้อมอาหารหลัก
อัตลักษณ์ความสะอาด มุ่งมาตรฐานเศรษฐกิจพอเพียง

ครัวเรือนปลอดขยะ คัดแยกขยะที่ต้นทาง ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ชุมชนหนองโจด มีการจัดการขยะในระดับครัวเรือน โดยทุกครัวเรือนจะมีจุดขยะแยกขยะรีไซเคิล มีหลุมหมักขยะอินทรีย์ และถังน้ำหมักชีวภาพ มีการคัดแยกถุงพลาสติก และวัสดุอื่นๆที่ยังใช้ประโยชน์ได้ เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ซึ่งหากได้เข้าไปเยี่ยมชมในครัวเรือนต่างๆ ก็จะได้เห็นถึงพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนหนองโจดในการจัดการขยะที่แหล่งกำเนิด

ครัวเรือนปลอดขยะ คัดแยกขยะที่ต้นทาง ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ชุมชนหนองโจด มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ระดับครัวเรือน ในทุกครัวเรือน จะมีจุดขยะแยกขยะรีไซเคิล มีหลุมหมักขยะอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพ รวมทั้งยังนำไปใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชผักสวนครัว และมีวิถีชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มีจุดคัดแยกขยะ
ในครัวเรือน

แบ่งพื้นที่ไว้ปลูกผักและ
พืชผักปลอดสารพิษ

มีหลุมหมักขยะอินทรีย์
ให้เป็นปุ๋ย

ไปไม้แห้งไม้เผาเก็บไว้
ทำปุ๋ยหมักอินทรีย์

ครัวเรือนปลอดขยะ คัดแยกขยะที่ต้นทาง ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

มีจุดคัดแยกขยะ
ในครัวเรือน

มีหลุมหมักขยะอินทรีย์
ให้เป็นปุ๋ย

น้ำหมักชีวภาพ
ไว้รดพืชผักสวนครัว

มีการทำน้ำหมักชีวภาพ
และต่อยอด
ทำเป็นน้ำยาอเนกประสงค์

ครัวเรือนปลอดขยะ คัดแยกขยะที่ต้นทาง
ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

มีจุดคัดแยกขยะ
ในครัวเรือน

มีหลุมหมักขยะอินทรีย์
ให้เป็นปุ๋ย

วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจ
พอเพียง

มีการทำน้ำหมักชีวภาพ
และต่อยอด
ทำเป็นน้ำยาอเนกประสงค์

3Rs ลดก่อนเกิดขยะ

ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ร้านค้าภายในชุมชนหนองโจด ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับทางเทศบาลตำบลโนนแดง ในการลดปริมาณขยะทั่วไป ประเภทถุงพลาสติกและโฟม โดยมีการลงนามในบันทึกข้อตกลง (MOU) ในการลดราคาให้แก่ผู้มาซื้ออาหารโดยนำภาชนะมาใส่เอง หรือไม่รับถุงพลาสติกและโฟม รวมทั้งร้านค้าขายของชำยังเข้าร่วมกิจกรรมไม่รับถุง ล้วนโชค ล้วนรางวัล ซึ่งเป็นแนวทางการลดปริมาณขยะ (Reduce)

กิจกรรมลดถุง ลดโฟม ลดราคา

ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ร้านค้าภายในชุมชนมีส่วนร่วมในการลดราคาให้กับผู้ที่ไม่รับถุงพลาสติกหรือกล่องโฟม หากมีการซื้อของโดยนำภาชนะมาใส่อาหารเอง หรือไม่รับบรรจุภัณฑ์ถุงพลาสติกหรือโฟม จะได้รับส่วนลดในการซื้อสินค้า เช่น

ซื้อปลาทุไม่รับกล่องโฟม	ลดราคา 5 บาท
ซื้อน้ำเต้าหู้ไม่ใส่ถุง	ลดราคา 2 บาท
ซื้อขนมจีนไม่รับกล่องโฟม	ลดราคา 2 บาท
ซื้อข้าวต้มมัดไม่รับถุง	ลดราคา 1 บาท
ซื้อปลาข้าวบองไม่รับถุง	ลดราคา 2 บาท
ซื้อขนมฝักบัวไม่รับถุง	ลดราคา 2 บาท

ปัจจุบันมีร้านค้าเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวในพื้นที่มากกว่า 10 ร้านค้า โดยมีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในกิจกรรมลดถุง ลดโฟม ลดราคา

กิจกรรมไม่รับถุง ล้วนโซค ล้วนรางวัล ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ร้านค้าชุมชนหนองโจด ได้เข้าร่วมกิจกรรมไม่รับถุง ล้วนโซค ล้วนรางวัล โดยคนในชุมชนหากมาซื้อของในร้านค้าราคาตั้งแต่ 10 บาท ขึ้นไป และไม่รับถุงพลาสติก จะได้รับสิทธิ์ร่วมส่งชิงโชคลุ้นรางวัลใหญ่ โดยรางวัลได้รับการสนับสนุนจาก วัด สถานประกอบการ เจ้าหน้าที่ และผู้บริหารเทศบาลตำบลโนนแดง

เพิ่มมูลค่าจากขยะ

ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ชุมชนหนองโจด มีการเพิ่มมูลค่าขยะทั่วไปบางประเภท ได้แก่ ซองกาแฟ หรืออินวัน มาทำเป็นกระเป๋าถือ กระเป๋าสตางค์ จนสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้แก่คนในชุมชน เป็นการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้ได้อย่างคุ้มค่า

กระเป๋าจากซองกาแฟ ลดขยะ สร้างรายได้ ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

อุปกรณ์

1. ซองกาแฟ
2. กรรไกร
3. เข็ม
4. ซิป
5. ด้าย
6. สายกระเป๋า
7. จักรเย็บผ้า

วิธีทำ

1. นำซองกาแฟมาตัดปลายทั้งสองข้างแล้วนำมาล้างให้สะอาด ตากให้แห้ง
2. นำซองกาแฟมาพับครึ่ง และทำเป็นห่วงเย็บติดด้วยเข็ม แล้วนำมาขัดสานต่อกัน
3. เมื่อสานเสร็จก็นำซิป และสายกระเป๋าเย็บติดประกอบขึ้นเป็นกระเป๋า และตกแต่งให้สวยงาม

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

จุดเริ่มต้นของการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองโจด เกิดจากการสร้างองค์ความรู้ในทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่เทศบาล แกนนำชุมชน ประชาชนและเยาวชน ด้วยกระบวนการประชาคม การจัดกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ การศึกษาดูงาน การอบรมบรรยายให้ความรู้ และการฝึกปฏิบัติ ทำให้ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดการขยะมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถลงมือปฏิบัติได้ทันที

เศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ชุมชนหนองโจด เป็นชุมชนที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นสำคัญ ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ที่เน้นวิถีพึ่งตนเอง เสริมสร้างการมีส่วนร่วม และการแบ่งปัน ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ เป็นหลักในการดำรงชีวิต

เศรษฐกิจพอเพียง ผักปลอดสารพิษ ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ชุมชนหนองโจดเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญ โดยการปลูกผักสวนครัวในครัวเรือน เพื่อบริโภคและจำหน่าย ใช้น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมักในการดูแลแทนการใช้ปุ๋ยเคมี เป็นผลิตภัณฑ์ผักปลอดสารเคมีในชุมชน และยังมีการทำซุ้มตกแต่งประดับบ้านด้วยผักสวนครัว

เศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

การพึ่งพาตนเองของชุมชนหนองโจด โดยที่ชุมชนไม่ต้องขอรับการสนับสนุนจากเทศบาล มีการต่อยอดโดยการคิดเองทำเอง เช่น มีการพัฒนาสูตรการทำน้ำหมักชีวภาพจากการไปอบรมศึกษาดูงานจากองค์กรอื่น มาทำผลิตภัณฑ์ในชุมชนไว้ใช้เองและจำหน่าย เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาอเนกประสงค์ สบู่ ยาสีฟันสมุนไพร แชมพูสระผมสมุนไพร ผลิตภัณฑ์จากขยะรีไซเคิล เพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครอบครัว

กองทุนชายชยะวีไซเคิล

ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

รายได้จากกองทุนชายชยะวีไซเคิลนำไปใช้ในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ดังนี้

1. เยี่ยมแม่หลังคลอดและเด็กแรกเกิดพร้อมกับการมอบของเยี่ยมและต้นไม้
2. นำมามอบทุนการศึกษาให้นักเรียนในชุมชน
3. นำไปใช้ในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ถวายน้ำปานะให้ผู้สูงอายุในวันพระ
4. ดูแลครอบครัวผู้เสียชีวิต
5. นำไปใช้ในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ จัดเพลไปถวายพระโดยเน้นอาหารสุขภาพและผลิตภัณฑ์ในชุมชน
6. นำไปใช้ในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ร่วมจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน

ขยะอันตรายแลกไข่ แลกเมล็ดพันธุ์ผัก ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

กิจกรรมส่งเสริมการคัดแยกขยะอันตราย ชุมชนหนองโจดมีการจัดกิจกรรมขยะอันตรายแลกไข่ และขยะอันตรายแลกเมล็ดพันธุ์ผัก เพื่อนำไปปลูกในครัวเรือนและขยะอันตรายที่คัดแยกได้จะนำไปกำจัดอย่างถูกวิธีต่อไป

กลุ่มปลูกตะไคร้

ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ชุมชนหนองโจดร่วมใจปลูกตะไคร้ โดยใช้น้ำหมักชีวภาพที่ทำในครัวเรือนมารด เพื่อนำไปจำหน่ายเป็นวัตถุดิบทำพริกแกงให้กับแม่ค้าและทำน้ำสมุนไพรจากตะไคร้ให้แก่คณะศึกษาดูงานหรือคณะอบรมต่างๆ

ขยะทั่วไปแลกเมล็ดพันธุ์ผัก และแลกเปลี่ยนประดิษฐ์ ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

กิจกรรมส่งเสริมการคัดแยกขยะทั่วไป ชุมชนหนองโจดมีการจัดกิจกรรม ขยะทั่วไปแลกเมล็ดพันธุ์ผัก เพื่อนำไปปลูกในครัวเรือน และส่งเสริมการปลูก ผักปลอดสารพิษไว้รับประทานเอง โดยใช้ปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพในการ เพาะปลูก ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงกิจกรรม ผักที่ปลูกได้บางส่วนก็นำมาเป็น เมล็ดพันธุ์จำหน่ายถุงละ 20 บาท และขยะทั่วไป ยังสามารถนำมาแลกเปลี่ยน ประดิษฐ์ได้อีกด้วย

เครื่องออกกำลังกายจากวัสดุเหลือใช้ ชุมชนหนองโจด หมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ชุมชนหนองโจด นำจักรยานเก่ามาดัดแปลงเป็นเครื่องออกกำลังกาย ให้คนในชุมชนได้ใช้ออกกำลังกาย เป็นการใช้วัสดุให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์ ส่งเสริมการออกกำลังกาย สุขภาพอนามัยของคนในชุมชน

ส่งเสริมความรู้ในการจัดการขยะภายในชุมชน ชุมชนหนองโจด หมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ชุมชนหนองโจด มีการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจของคนในชุมชนผ่าน
วิธีการ และช่องทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น เพลงพื้นบ้าน
นิทรรศการ สื่อของจริง ป้ายประชาสัมพันธ์ การประชาคม และการอบรม

ชุมชนบ้านหนองโจด.....ปลอดภัยขยะ ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ชุมชนสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายที่จะต้องเสียค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะในแต่ละเดือนได้ถึงครัวเรือนละ 10 บาท

บทบาทของกลุ่มเยาวชน ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

การมีส่วนร่วมของเยาวชนทำกิจกรรมการรักษาความสะอาดในชุมชน
คัดแยกขยะ เก็บขยะ ไม่ทิ้งขยะ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนๆ ในชุมชนอื่นๆ

บทบาทผู้สูงอายุ ชุมชนหนองโจดหมู่ที่ 13 ตำบลโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

เป็นแบบอย่างที่ดีในการเข้าร่วมและทำกิจกรรมการลดปริมาณขยะในครัวเรือนเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะในชุมชนให้กับเพื่อนๆ ในชมรมผู้สูงอายุ

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (zero waste)
บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น

รางวัลชุมชนปลอดภัย zero waste ระดับประเทศ ปี 2558 บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ชุมชนบ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ได้รับรางวัลชุมชนปลอดภัย zerowaste ชนะเลิศระดับประเทศ ปี 2558 รับรางวัลถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมเงินรางวัล จำนวน 50,000 บาท จากการเข้าร่วมโครงการประกวดชุมชนปลอดภัย zero waste เฉลิมพระเกียรติ 88 พรรษา 88 ชุมชน จัดโดย กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การสนับสนุนของเทศบาลตำบลพระลับ จังหวัดขอนแก่น บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

เทศบาลตำบลพระลับ อำเภอเมืองขอนแก่น มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนด้านสิ่งแวดล้อม คือ “ประชาชนมีความรู้ คู่การดูแลสิ่งแวดล้อมน่าอยู่” ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์เมืองขอนแก่นและมีนโยบายด้านการจัดการขยะที่จะให้จังหวัดขอนแก่นเป็นเมือง Zero Waste เทศบาลตำบลพระลับสนับสนุนชุมชนบ้านหัวถนนให้เป็นชุมชนปลอดขยะ โดยมีแผนงานพัฒนาเทศบาล 3 ปี ในการสนับสนุนชุมชนชัดเจนนำสู่การปฏิบัติ มีการจัดสรรงบประมาณ เครื่องมือ หรือวัสดุอุปกรณ์ และมอบหมายเจ้าหน้าที่มาเป็นพี่เลี้ยง สนับสนุนการดำเนินงาน

ฐานการเรียนรู้วัดปลอดภัย (วัดไตรประสิทธิ์) บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

วัดไตรประสิทธิ์ เป็นวัดที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนปลอดภัย ร่วมกับ บ้านหัวถนนในหลายด้าน ได้แก่ อนุเคราะห์สถานที่ภายในวัดให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ดำเนินกิจกรรม ลด คัดแยกขยะภายในวัด เช่น การรณรงค์ให้ใช้จานชามแทนถ้วยโฟม การรณรงค์ให้ใช้พวงหรีดต้นไม้หรือพวงหรีดพัดลมแทนพวงหรีดดอกไม้สด และมี จุดรับบริจาคขยะรีไซเคิล เป็นต้น

ใช้พวงหรีดต้นไม้ แทนพวงหรีดดอกไม้สดเพื่อลดขยะ และหลังเลิกงานสามารถนำไปปลูกในวัดได้

ศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะชุมชน บ้านหัวถนน ซึ่งใช้พื้นที่วัด

ทำบุญด้วยขยะรีไซเคิล โดยทางวัดจะขอรับบริจาคทุกวันพระ

งานบุญไม่ใช้ถ้วยโฟม กล่องโฟม

วัดไตรประสิทธิ์ ร่วมกับชุมชนบ้านหัวถนน รณรงค์ใช้พวงหรีดประดิษฐ์
ดอกไม้สด แนะนำใช้ต้นไม้ประดับ กลัวยไม้ ไม้ยืนต้นแทนเพื่ออนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมและชุมชน

ฐานการเรียนรู้ร้านค้าลดการใช้ถุงพลาสติก บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ร้านค้าภายในชุมชนบ้านหัวถนน มีการดำเนินกิจกรรมให้ยืมถุงผ้า สำหรับ
คนในชุมชนที่ไม่ได้นำถุงผ้ามาซื้อของ สามารถยืมถุงผ้าจากร้านค้าใส่ของกลับบ้าน
ไปก่อน และนำกลับมาคืนในวันหลังได้ เป็นการลดการใช้ถุงพลาสติกภายในชุมชน

ร้านค้าภายในชุมชนบ้านหัวถนนเข้าร่วมกิจกรรมไม่รับถุงล้นรางวัล โดยหากคนในชุมชนไปซื้อสินค้าในร้านค้า แล้วไม่รับถุงพลาสติก จะได้รับคูปองเขียนชื่อ เพื่อส่งล้นรางวัล

ฐานการเรียนรู้ครัวเรือนต้นแบบปลอดขยะ zero waste บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ครัวเรือนในชุมชนบ้านหัวถนน ได้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนปลอดขยะ โดยดำเนินกิจกรรม ลด คัดแยกขยะ ภายในครัวเรือน เช่น การคัดแยกขยะ การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ และการลดใช้ถุงพลาสติกและโฟม เป็นต้น จนกลายเป็นครัวเรือนต้นแบบปลอดขยะ

คัดแยกขยะภายในครัวเรือน

ทำน้ำหมักชีวภาพ
และปุ๋ยหมักอินทรีย์

คัดแยกขยะภายในครัวเรือน

ทำน้ำหมักชีวภาพ
จากเศษอาหาร

ทำน้ำหมักชีวภาพ
และปุ๋ยหมักอินทรีย์

ทำปุ๋ยหมักอินทรีย์
ไว้ใช้เองในครัวเรือน

ครัวต้นแบบคัดแยกขยะ
จะได้รับป้ายติดไว้หน้าบ้าน

คัดแยกขยะภายในครัวเรือน

ครัวเรือนต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ครัวเรือนในชุมชนบ้านหัวถนน ได้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนปลอดภัย โดยดำเนินกิจกรรม ลด คัดแยกขยะ ภายในครัวเรือน และมีบ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงอีกด้วย โดยนำเศษพืชและเศษอาหารมาทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพ นำมาใช้ในการเพาะปลูก ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้

ทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพ
ไว้ใช้เองในครัวเรือน

คัดแยกขยะภายในครัวเรือน

ปลูกพืชแบบปลอดสารพิษ

ฐานการเรียนรู้ธนาคารปลาแลกขยะรีไซเคิล

บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ธนาคารปลาแลกขยะรีไซเคิล เป็นการส่งเสริมให้ใช้ปลาหางนกยูงในการกำจัดขยะลาย แทนการใช้สารเคมี และเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเห็นคุณค่าของขยะรีไซเคิล โดยขยะรีไซเคิลที่นำมาแลกจะถูกรวบรวมนำไปบริจาคร่วมสมทบทุนเป็น ค่าน้ำค่าไฟให้กับวัดไตรประสิทธิ์

อัตราแลกเปลี่ยน

ขวดพลาสติก 1 กิโลกรัม หรือกระดาษ 1 กิโลกรัม สามารถแลกปลาหางนกยูงได้ 4 ตัว

อัตรการกักขังปลาหางนกยูง

กักขังปลาหางนกยูงไปที่ตัวต้องส่งคืนทั้งหมดภายใน 1 เดือน และหากภายใน 1 เดือนตรวจพบลูกน้ำ ปรับหลังกละ 20 บาท
เข้ากองทุนหมู่บ้าน

ธนาคารปลาแลกขยะรีไซเคิล จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ลดการใช้สารเคมี (ทรายกำจัดลูกน้ำยุงลาย)
2. เพื่อนำขยะที่ได้จากการแลก ไปร่วมสมทบทุนขยะเพื่อเป็นค่าน้ำค่าไฟสำหรับพระภิกษุสงฆ์ ภายในวัดไตรประสิทธิ์
3. เพื่อให้ชาวบ้านเห็นคุณค่าของขยะ
4. เป็นแหล่งเพาะขยายพันธุ์ปลาหางนกยูง เพื่อแจกจ่ายให้ชาวบ้านสำหรับไว้ใช้ในการกำจัดลูกน้ำยุงลาย (ป้องกันโรคไข้เลือดออก)

ขยะแลกสิ่งของ (ต้นไม้ มะละกอ พริก ไข่ไก่)

บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ชุมชนบ้านหัวถนน จัดให้มีกิจกรรมขยะรีไซเคิลแลกสิ่งของ ได้แก่ ต้นไม้ มะละกอ พริก และไข่ไก่ และขยะอันตรายแลกไข่ โดยเป็นกิจกรรมรณรงค์เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเห็นคุณค่าของขยะรีไซเคิล ว่าสามารถคัดแยกนำมาใช้ประโยชน์ได้ และส่งเสริมการคัดแยกขยะอันตรายที่ต้นทาง เพื่อคัดแยกและนำไปกำจัดอย่างถูกวิธีต่อไป

ฐานการเรียนรู้ ปุ๋ยหมักชีวภาพ บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนการทำปุ๋ยหมัก

1. นำใบไม้แห้ง หรือใบหญ้าแห้งเตรียมไว้ในคอก
2. นำเศษอาหารเตรียมไว้
3. ผสมจุลินทรีย์ในน้ำเปล่า
4. นำเศษอาหารผสมกับจุลินทรีย์คลุกเคล้าให้เข้ากันและใส่ใบไม้แห้งลงไป
5. นำผ้าหรือกระสอบมาคลุมกองปุ๋ย ทิ้งไว้ประมาณ 1 เดือนหรือตามสภาพกองปุ๋ย
6. เมื่อครบกำหนดใบไม้แห้งและเศษอาหารจะย่อยผสมกันจนเป็นเนื้อเดียวกันจะได้เป็นปุ๋ย

ประโยชน์ของปุ๋ยหมัก

ช่วยรักษาสภาพแวดล้อม ลดขยะ ลดโลกร้อน เหมาะสำหรับไม้ดอกไม้ประดับ และพืชเกษตรทุกชนิด

ฐานการเรียนรู้ น้ำหมักชีวภาพ

บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนการทำน้ำหมักชีวภาพ

1. นำเปลือกผลไม้มาใส่ในถังหมัก
2. นำกากน้ำตาลหรือหัวน้ำตาลทรายแดง 1 กิโลกรัม คลุกเคล้ากัน
3. เติมน้ำสะอาดลง 10 ลิตร
4. คนหรือคลุกเคล้าให้เข้ากัน ปิดฝาภาชนะหมักทิ้งไว้ 15 วัน
5. ครบกำหนดน้ำหมักจะมีกลิ่นหอม หากมีกลิ่นเหม็นหรือบูดเน่าให้เติมกากน้ำตาลหรือหัวน้ำตาลทรายแดง แล้วคนให้เข้ากันทิ้งไว้ 3-7 วัน กลิ่นเหม็นจะหายไป
6. แยกกากและน้ำหมักชีวภาพโดยใช้ถุงอาหารสัตว์หรือมุ้งเขียว รองรับกากและน้ำหมักชีวภาพจะไหลลงภาชนะที่เตรียมไว้

ประโยชน์ของน้ำหมัก

1. ดับกลิ่นในห้องน้ำและท่อระบายน้ำ ใช้น้ำหมักผสมน้ำเปล่า 1:10-20 มิลลิลิตร
2. ใช้รดน้ำต้นไม้ และไม้ยืนต้นอื่นๆ ใช้น้ำหมักผสมน้ำเปล่า 1:20-50 มิลลิลิตร
3. ใช้รดน้ำไม้ดอกไม้ประดับ และแปลงผัก ใช้ผสมน้ำเปล่า 1:50-100 มิลลิลิตร
4. ใช้เป็นส่วนประกอบของการทำน้ำยาอเนกประสงค์
5. ใช้เป็นส่วนประกอบของการทำปุ๋ย

ฐานการเรียนรู้ไส้เดือนด้วยขยะอินทรีย์

บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนการเลี้ยงไส้เดือน

1. เตรียมบ่อเลี้ยง โดยใช้บ่อวงซีเมนต์ เจาะท่อให้น้ำไหลด้านข้าง
2. เป็นการเตรียมที่อยู่ของไส้เดือน นำขุยมะพร้าวผสมกับมูลวัวแห้ง ในอัตราส่วน 50:50 รดน้ำให้ทั่ว จากนั้นนำมาหมักไว้ในกระสอบ ประมาณ 5-6 วัน เพื่อให้ความร้อนนั้นหมดไป นำใส่บ่อเลี้ยง
3. นำพันธุ์ไส้เดือนใส่ประมาณ 100 ตัว อาหารที่ใช้เลี้ยง ได้แก่ เศษผัก เศษผลไม้ (ยกเว้นที่มีรสเปรี้ยว) ใช้ระยะเวลาในการเลี้ยง ประมาณ 30 วัน ปุ๋ยหมักจากไส้เดือนจะมีลักษณะเป็นเม็ดกลมสีดำ มีธาตุอาหารพืชปริมาณที่สูง และมีจุลินทรีย์จำนวนมาก

ฐานการเรียนรู้ คู่ฮักคู่แพง

บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลงาน Best Practice คู่ฮัก คู่แพง ร่วมแรงด้านโรค เนื่องจากผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้พิการ ผู้สูงอายุในชุมชนเพิ่มขึ้น กลุ่มเหล่านี้ขาดคนดูแล ขาดการออกกำลังกายที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ทำให้แขนขา และกล้ามเนื้ออ่อนแรง

อุปกรณ์ คู่ฮัก คู่แพง จะช่วยให้ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้พิการ ผู้สูงอายุที่มีภาวะแทรกซ้อนมีแขนขา และกล้ามเนื้ออ่อนแรง ได้มีกิจกรรมการออกกำลังกายชนิดเหยียดกล้ามเนื้ออย่างต่อเนื่อง เป็นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำวัสดุเหลือใช้ในชุมชนมาทำอุปกรณ์ออกกำลังกาย ด้านความพึงพอใจ การประเมินความพึงพอใจผู้ใช้อุปกรณ์มีความพึงพอใจ ร้อยละ 87

ร้านอาหาร 3Rs ลดใช้โฟม

บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ร้านค้าอาหารภายในชุมชนบ้านหัวถนน เข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดขยะ โดยลดราคาอาหารให้ 1 บาท สำหรับคนในชุมชนที่นำภาชนะมาใส่อาหารที่ร้าน

ฐานการเรียนรู้ร้านค้า 3Rs

บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ร้านค้ากาแฟภายในชุมชนเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัย โดยลดราคาให้ 5 บาท แก่คนในชุมชนที่นำกระติกน้ำ หรือแก้วน้ำมาใส่เอง ซึ่งเป็นการช่วยลดขยะแก้วน้ำพลาสติก

ฐานการเรียนรู้ขยะบุญ บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ชุมชนบ้านหัวถนน ส่วนใหญ่เมื่อคัดแยกขยะรีไซเคิลภายในครัวเรือน จะนำขยะรีไซเคิลมาบริจาคให้แก่วัดไตรประสิทธิ์ในวันที่มาทำบุญที่วัด รวมทั้งขยะรีไซเคิลที่รวบรวมผ่านกิจกรรมต่างๆของชุมชน เช่น กิจกรรมธนาคารปลา แลกขยะรีไซเคิล จะนำมาบริจาคให้วัดทั้งหมด

ฐานการเรียนรู้ น้ำยาอเนกประสงค์ บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

การทำน้ำยาอเนกประสงค์

1. นำน้ำหมักชีวภาพที่กรองแล้ว 10 ลิตร N 70 ปริมาณ 1 กก. เกลือป่น 1 กก. สีสผสมอาหารและกลิ่นผลไม้รวม
2. นำ N70 เทลงถึงผสมกับเกลือป่นคนให้เข้ากันจนเป็นเนื้อครีมขาวขุ่น
3. เติมน้ำหมักผสมเข้าไป คนไปทางเดียวกันจนเข้าเนื้อเป็นครีมข้นใส
4. เติมสีผสมอาหารและแต่งกลิ่น
5. ตักใส่ขวดพลาสติกกรีไซเคิล
6. ติดสติ๊กเกอร์แนะนำการใช้

ประโยชน์ของน้ำยาอเนกประสงค์

1. ใช้ทำความสะอาดทั่วไป
2. ล้างพื้นผิวได้ทุกชนิดโดยไม่ต้องสวมถุงมือ
3. ใช้ขัดพื้นที่มีคราบสกปรกฝังแน่น
4. ใช้เช็ดกระจก
5. ใช้ถูพื้นห้องน้ำ

ฐานการเรียนรู้สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ชุมชนบ้านหัวถนน มีการนำเศษวัสดุเหลือใช้ นำมาประดิษฐ์ เพื่อสร้างรายได้ ให้กับชุมชน ตัดมาจากเศษผ้า กระเป๋าจากซองกาแฟ น้ำยาปรับผ้านุ่ม ดอกไม้ประดิษฐ์จากถุงพลาสติกหลากหลายสี สร้างรายได้ให้กับชุมชน นำมาจำหน่าย ให้กับผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานการจัดการชุมชนปลอดขยะที่บ้านหัวถนน

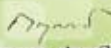
กฎกติกาชุมชนปลอดภัย

บ้านหัวถนน หมู่ที่ 5 ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

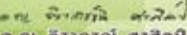
กติกาชุมชนปลอดภัย

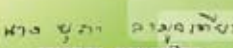
1. ทุกครัวเรือนมีการคัดแยกขยะ
2. ทุกครัวเรือนรณรงค์ ลดการใช้ถุงพลาสติก
กล่องโฟม
3. ทุกครัวเรือนนำขยะทั่วไปมาทิ้งทุกวันจันทร์
ตามจุดที่กำหนด
4. ห้ามทิ้งขยะในที่สาธารณะ ฝ่าฝืนปรับ
2,000 บาท

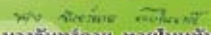

นายกฤตศักดิ์ ประสวดีปัญญา
ผู้ใหญ่บ้าน

นายทองมุก ทองดี
ประธาน อปท.

นายสังเวียน เมืองกิตติยา
รองประธานกองทุนหมู่บ้าน

ดร.หญิง อาริยาภรณ์ ศรีศักดิ์
ประธานกลุ่มเยาวชน

นางบุษภา ลามดวงพิง
นางบุษภา ลามดวงพิง
ประธาน สสจ.

นางฉันทรรักษ์ หออ่อนทับ
ตัวแทนกลุ่มริมน้ำ

บทสรุป

บางคนอาจจะคิดว่าแค่ว่า **คนหนึ่งคนจะเปลี่ยนอะไรได้** จากข้อมูลพบว่า **คนไทย 1 คน สร้างขยะวันละ 1.13 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน** ประชากรทั้งประเทศมี **ประมาณ 67 ล้านคน** หากทุกคนช่วยกันแยกขยะ ลดขยะ ตั้งแต่ต้นทาง แค่วันละ 0.1 กิโลกรัม เราจะช่วยลดปริมาณขยะได้ถึง **วันละ 6,700,000 กิโลกรัมต่อวัน หรือ 6,700 ตันต่อวัน** ความจริงแล้วการแยกขยะก่อนทิ้งมีประโยชน์อย่างมาก ดังนี้

ลดปริมาณขยะ เมื่อมีการคัดแยกขยะที่นำกลับไปใช้ประโยชน์หรือนำกลับมาใช้ใหม่ Recycle เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ จะทำให้ปริมาณขยะที่นำไปกำจัดลดลง และยังมีสร้างรายได้ให้กับผู้ที่คัดแยกขยะด้วย

ประหยัดงบประมาณของภาครัฐ เมื่อลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะก็จะลดลงไปด้วย หากช่วยลดปริมาณขยะลงแล้วงบประมาณตรงนั้นสามารถนำกลับมาพัฒนาประเทศได้อีก

เพิ่มความปลอดภัย ขยะที่มีพิษ อันตรายมีสารพิษปะปนอยู่ เช่น หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย ยาฆ่าแมลง ระเบิดสารเคมี หากไม่มีการคัดแยกอย่างถูกวิธี จะเกิดการปนเปื้อนสู่แหล่งน้ำ ดิน มลพิษทางอากาศและก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมการท่องเที่ยว การแยกขยะ การจัดเก็บให้ถูกต้อง และกำจัดขยะให้ถูกวิธี ทำให้บ้านเมืองสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทยด้านการท่องเที่ยว

คนหนึ่งคนทำสิ่งดีให้เกิดขึ้นได้ด้วยวิธีง่ายๆ ที่ทุกคนสามารถทำได้ด้วยตัวเอง **คิดก่อนทิ้ง** ว่าสิ่งนั้นสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก **แยกเพื่อนำกลับไปใช้ใหม่** ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแบบง่ายๆ ด้วยการทำได้ทันทีคือ ทานอาหารให้หมด ลดใช้ถุงพลาสติก ใช้ถุงผ้า ใช้แก้วน้ำส่วนตัว ปฏิเสธภาชนะใส่กล่องโฟมซึ่งย่อยสลายยาก การใช้ซ้ำ แบบง่ายๆ ด้วยการนำสิ่งของเหล่านั้นกลับมาใช้อีกครั้ง เช่น กระดาษสำนักงานใช้ทั้งสองหน้า สิ่งของนำมาซ่อมแซมใช้ใหม่ การเก็บรวบรวมขยะรีไซเคิลเพื่อขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัวหรือบริจาคให้เป็นกองทุนการศึกษา ทำบุญให้กับวัดผ่านรูปแบบกิจกรรมต่างๆ เช่น ผ้าป่าขยะรีไซเคิล ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่ **จิตสำนึกคือจุดเปลี่ยน** มาช่วยกันส่งต่อแรงบันดาลใจให้กับทุกคน ปัญหาขยะของชาติเราช่วยได้ แยกก่อนทิ้ง ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำมาใช้ใหม่

คณะผู้จัดทำ

ศูนย์เรียนรู้ชุมชน...ที่นี้ปลอดภัย

ที่ปรึกษา

นางสาวภาวิณี ปุณณกันต์

อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

นางสุวรรณา เตียรร์สุวรรณ

รองอธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

นางอนงค์ ชานะมูล

รักษาการรองอธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

นายบรรพต อมราภิบาล

ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและเผยแพร่

บรรณาธิการ

นางสาวระเบียบ ภูผา

นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ

กองบรรณาธิการ

นางภาวิณี ณ สายบุรี

ผู้อำนวยการกลุ่มรณรงค์

นางสาวเพชรดา อ้อชัยภูมิ

นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ

นายวรกร แต่นำชัย

นักวิชาการเผยแพร่ปฏิบัติการ

นายปิ่นชญา พัฒนสุข

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ

จัดทำโดย

กองส่งเสริมและเผยแพร่

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พิมพ์ครั้งที่

1 กันยายน 2559 จำนวน 10,000 เล่ม

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
49 พระรามหก ซอย 30 ถนนพระรามที่ 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร 10400 โทร. 0 2278 8453 โทรสาร 0 2298 5738
www.deqp.go.th